

Kúria

ítélete

Az ügy száma:	Bfv.II.271/2023/11.
A határozat szintje:	felülvizsgálat
A tanács tagjai:	Dr. Harangozó Attila, a tanács elnöke Dr. Demeter Zsuzsanna, előadó bíró Dr. Somogyi Gábor, bíró Dr. Metzing Márton, bíró Dr. Boros Tibor, bíró
Az eljárás helye:	Budapest
Az eljárás formája:	tanácsülés
Az ülés napja:	2023. június 22.
Az ügy tárgya:	csalás büntette és más bűncselekmények
Terhelt:	...
Elsőfok:	Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság, 5.B.XVIII.832/2019/74., ítélet, tárgyalás, 2021. október 4.
Másodfok:	Fővárosi Törvényszék, 31.Bf.XVIII.5095/2022/10., ítélet, nyilvános ülés, 2022. május 17.
Az indítvány előterjesztője:	Fővárosi Főügyészség
Az indítvány iránya:	a terhelt terhére

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Fővárosi Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 5.B.XVIII.832/2019/74. és a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 31.Bf.XVIII.5095/2022/10. számú ítéletét annyiban változtatja meg, hogy a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 1 (egy) évre súlyosítja.

Egyebekben a megtámadott határozatot hatályában fenntartja.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője újabb felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő.

Indokolás

[1] **I.** A Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság a 2021. október 4-én kihirdetett 5.B.XVIII.832/2019/74. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki csalás büntettségében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés b) pont], zaklatás vétségében [Btk. 222. § (2) bekezdés a) pont] és közokirat-hamisítás büntettségében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont], ezért őt – halmazati büntetésül – 8 hónap szabadságvesztésre, 2 év közügyektől eltiltásra és 120 napi tétel, 1.500 forint napi tétel összegű, összesen 180.000 forint pénzbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követő napban határozta meg.

[2] A védelmi fellebbezés folytán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2022. május 17-én meghozott 31.Bf.XVIII.5095/2022/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta; a csalás büntetést [Btk. 373. § (1) bekezdés (2) bekezdés bc) pont (5) bekezdés b) pont] folytatólagosan elkövetettnek minősítette, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

[3] **II.** A jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozat ellen a Fővárosi Főügyészség Bf.4607/2022/1. szám alatt, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában meghatározott okból, a Be. 651. § (1) bekezdésében írtak szerint, a terhelt terhére felülvizsgálati indítványt terjesztett elő.

[4] Az indítvány szerint a jogerős ítélet anyagi jogszabálysértő, miután a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül a legsúlyosabb törvényi fenyegetettségű csalás büntetnének a büntetési tétele kettő évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, így a terhelttel szemben – az enyhítő szakasz figyelembevételével is – legkevesebb egy év szabadságvesztést lehetett volna kiszabni, ezzel szemben a szabadságvesztés büntetés tartama ez alatt a tartam alatt maradt. Az anyagi jogszabálysértés a terhelt terhére bejelentett fellebbezés hiányában a másodfokú eljárásban nem volt orvosolható.

[5] Indokai alapján a támadott határozat megváltoztatását, és a szabadságvesztésnek az enyhítő rendelkezések alkalmazása mellett kiszabható legalacsonyabb tartamára történő súlyosítását indítványozta.

[6] A Legfőbb Ügyészség a BF.1286/2022/4. számú átiratában a Fővárosi Főügyészség felülvizsgálati indítványát – annak indokaival egyetértve – fenntartotta. Utalt rá, hogy a Btk. 82. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pontjában meghatározott szabályokra figyelemmel a jogerős ítéletekben el nem érő szabadságvesztés büntetés a Btk. szabályainak megszegése miatt törvénysértő, amely a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont II. fordulat ba) alpontjában foglalt felülvizsgálati okot valósítja meg, a törvénysértés pedig a kiszabott szabadságvesztés tartamának a törvényes tartamra súlyosításával kiküszöbölhető.

[7] **III.** A felülvizsgálati indítvány alapos.

[8] 1. Az iratokból megállapíthatóan a másodfokú bíróság 2022. május 24-én közölte az ügyészséggel a jogerős ügydöntő határozatot, amelyhez képest a Fővárosi Főügyészség 2022. október 7-én, a Be. 652. § (3) bekezdésében meghatározott határidőn belül, ekként joghatályosan nyújtotta be a felülvizsgálati indítványt.

[9] 2. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[10] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése (első fordulat) miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével (második fordulat) szabott ki törvénysértő büntetést.

[11] A felülvizsgálati ok két fordulata alapján a Kúria felülbírálati és döntési jogköre némileg eltérő.

[12] Az első fordulat szerinti felülvizsgálati ok (törvénysértő minősítés) esetén ugyanis a Be. nem tartalmaz olyan szűkítő rendelkezést, amely értelmében törvénysértő minősítés esetén sincs helye felülvizsgálatnak, ha a büntetést a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között szabták ki.

[13] Ebből következően felülvizsgálati eljárásban megállapított törvénysértő minősítés esetén a büntetés abban az esetben is lehet törvénysértő, ha az a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tételkereten belül marad. Mivel a büntetési tételhatárok között a büntetést annak céljához igazítva, egyéniesítve, a cselekmény tárgyi súlyához, a belső arányossághoz igazodva kell kiszabni, ezért a törvénysértő minősítés érintheti a büntetés törvényességét akkor is, ha a kiszabott büntetés a helyesbített minősítéshez tartozó büntetési tételkereten belül marad, ám nem felel meg a helyes minősítésű bűncselekmény tárgyi súlyának, az alanyi bűnösség fokának (BH 2011.97.I.). A Be. szerinti szabályozás helyes értelme szerint ekként törvénysértő minősítés esetében akkor is szükséges a kiszabott büntetés vizsgálata, ha az a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretén belüli (BH 2017.359.IV.).

[14] Az előbbiekkal szemben a második fordulat szerinti felülvizsgálati ok (a büntetőjog – a cselekmény minősítésén kívül eső – más szabályának megsértése) az olyan büntető anyagi jogi szabály megszegését jelenti, amelynek alkalmazását a büntetés meghatározása körében a törvény az ítélőbíró számára korlátok közé szorítva biztosítja, és elvétése miatt a Be. XCIV. Fejezete nem nyújt jogorvoslati lehetőséget. Ilyen esetben a büntetés nem illeszkedik a törvénybe, azaz ilyen büntetést a törvény nem tesz lehetővé (BH 2020.9.). A büntetőjog más szabályának megsértése miatt tehát csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neme és mértéke a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik.

[15] 4. Noha jelen ügyben a felülvizsgálati indítvány a jogszabályi hivatkozás szintjén nem jelölte meg, hogy a Fővárosi Főügyészség a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjának első vagy második fordulata szerinti felülvizsgálati ok bekövetkezését látja megvalósulni, a Legfőbb Ügyészség átiratában pontosan megjelölten, a második fordulat – a büntetőjog más szabályának törvénysértő büntetés kiszabását eredményező megsértése – szerinti ok fennállását állítja. Azaz, az ügyészség álláspontja szerint – ahogyan azt meg is jegyezte az indítványában – a cselekményt a jogerős ügydöntő határozat törvényesen minősítette.

[16] A támadott határozatban a terhelt terhére rótt bűncselekmények minősítése valóban törvényes.

[17] A jogerős ítéletben megállapított, és a Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint a terhelt a sértettektől egy, a valóságban megalapítani nem tervezett külföldi bejegyzésű cég alapításához és működésének beindításához szükséges pénz előteremtésének indokával, és a kölcsönadás esetére a cégben szerzendő 30% tulajdonosi részesedés ígéretével, majd később egy más külföldi országban lévő üzleti érdekltségére hivatkozással kért kölcsönt. A terheltnek a kölcsön teljes összegének megfizetésére reális esélye nem volt, a kölcsönök felvételekor a visszafizetés szándéka és lehetősége tekintetében tévesztette meg a sértetteket, és a részbeni törlesztések is csak az újabb kölcsönkéréseket szolgálták. A megtévesztett sértettek – 2012. szeptember 14. és 2015. november 24. között – részletekben összesen 8.380.000 forint kölcsönt adtak a terheltnek, melyből részletekben 2.667.800 forint visszafizetésére került sor. A cselekmény a

jogerős ítéletben írtakkal egyezően valóban a Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés b) pontja szerint minősül csalás büntettének, mely a Btk. 6. § (2) bekezdésének megfelelően folytatólagosan elkövetett (ítéleti tényállás 1. pont).

[18] Hasonlóképpen törvényes a terhelt cselekményének zaklatás vétségeként [Btk. 222. § (2) bekezdés a) pont] minősítése akkor, amikor a terhelt a kölcsön visszafizetése felől érdeklődő sértettet – 2016. július 29-én, a sértettek eltántorítása végett – az életük, testi épségük veszélyeztetésével járó cselekmény elkövetésével fenyegette meg (ítéleti tényállás 2. pont).

[19] A terhelt cselekményének közokirat-hamisítás büntettének minősítése is megfelel a jogszabálynak, hiszen a terhelt a VW Sharan személygépkocsi értékesítéséről szóló adásvételi szerződésben vevőként valótlannal az apósa nevét és személyes adatait tüntette fel, majd a szerződés megkötését követően a valótlannal tartalmú adásvételi szerződést a személygépkocsi tulajdonjogában bekövetkezett változást hamis tartalommal a gépjármű nyilvántartásba és a gépjármű forgalmi engedélyébe való bejegyzés céljából felhasználta. A hamis adatok – 2014. május 25-i jogviszony kezdettel – bejegyzésre kerültek a közhitelű nyilvántartásba és a forgalmi engedélybe (ítéleti tényállás 3. pont).

[20] A terhelt cselekményeinek maradéktalanul helyes minősítésére tekintettel pedig a kiszabott büntetés csak akkor vizsgálható, ha a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, így a büntetést a bűncselekmény minősítéséhez kapcsolódó büntetési tételkeret figyelmen kívül hagyásával, avagy az irányadó büntetési tételkereten belül ugyan, de a Btk. valamely mérlegelést nem tűző rendelkezésének megsértésével szabták ki. A törvényes minősítés mellett a mérlegelési jogkörben, a törvényes keretek között kiszabott büntetés mértéke viszont a felülvizsgálati eljárásban nem támadható.

[21] A terhelt terhére megállapított, a Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntette két évtől nyolc évig, a Btk. 222. § (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő zaklatás vétsége két évig, a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontja szerint minősülő közokirat-hamisítás büntette három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Ekként a halmazati bünteteskiszabás Btk. 81. § (2) és (3) bekezdésében írt szabályait is számításba véve, jelen ügyben két évtől tizenkét évig terjedő szabadságvesztés volt kiszabható a terhelttel szemben.

[22] Nem tekinthető azonban törvénysértőnek az adott bűncselekményhez tartozó, a Btk. Különös Részében meghatározott büntetési tételkeret határain kívül eső, de a Btk. más rendelkezései alapján az adott bűncselekmény miatt a terhelttel szemben kiszabható büntetés (Kúria Bfv.II.363/2021/4.).

[23] A Btk. 82. § (1) bekezdése szerint a büntetési tételnél enyhébb büntetés szabható ki, ha annak legkisebb mértéke a büntetés kiszabásának elveire figyelemmel túl szigorú lenne. A (2) bekezdés c) pontja szerint ilyen esetben, ha a büntetési tétel alsó határa két évi szabadságvesztés, helyett legkevesebb egy évi szabadságvesztést lehet kiszabni.

[24] Jelen esetben tehát a terhelttel szemben törvényesen kiszabható legalacsonyabb tartamú büntetés egy év szabadságvesztés.

[25] A jogerős ítélettel a terhelttel szemben nyolc hónapban meghatározott szabadságvesztés ekként a Btk. mérlegelést nem tűző szabályaiba ütközik, mert – a halmazati büntetesként kiszabható büntetési tételkeret legkisebb tartamára figyelemmel – a Btk. 82. § (2) bekezdés c) pontjának alkalmazásával meghatározott legrövidebb tartamot, az egy évet nem éri el.

[26] E törvénysértően enyhe büntetés az enyhítő rendelkezések teljes kimerítésével meghatározott, azaz a szabadságvesztésnek a Btk. 82. § (2) bekezdésében az adott, irányadó büntetési tételkerethez képest meghatározott legrövidebb tartamára való felemelésével

orvosolható (Bfv.I.992/2019/5., Bfv.II.363/2021/4.). Az e tartamot elérő büntetés ugyanis már nem sérti a büntetőjog egyetlen kötelező, eltérést nem engedő szabályát sem, hiszen az enyhítő rendelkezés – miként a büntetés célját vagy a büntetéskiszabás elveit rögzítő anyagi jogi rendelkezések (BH 2019.158.II.) – alkalmazása vagy annak mellőzése nem szolgálhat felülvizsgálat alapjául. A bíróság mérlegelési jogkörén alapuló büntetéskiszabási kérdés nem bírálható felül (BH 2021.218.).

[27] A teljesség igényével a Kúria utal arra, hogy a Fővárosi Törvényszék helytállóan állapította meg ügydöntő határozatában, hogy – ügyészi fellebbezés hiányában – a súlyosítási tilalom alapján kizárólag a törvényes minősítés megállapítására nyílt lehetősége a rendes jogorvoslat keretében {Fővárosi Törvényszék 31.Bf.XVIII.5095/2022/10. számú ítélet [17] bekezdés}.

[28] Mindezek alapján a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva – helyt adott, és a megtámadott határozatot a Be. 662. § (2) bekezdés b) pont második fordulata alapján megváltoztatva maga hozott a törvénynek megfelelő határozatot. A terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát a Btk. 82. § (2) bekezdés c) pontja alapján kiszabható legkisebb tartamra, egy évre súlyosította, egyebekben pedig a jogerős ítéletet a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[29] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban – a Kúria elnöke számára a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdésében biztosított felhatalmazás alapján, a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában írt rendelkezés nyomán – öttagú tanácsban járt el.

[30] **IV.** Az ítélet ellen a Be. 6. § (4) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek, felülvizsgálatát pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[31] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdés első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2023. június 22.

Dr. Harangozó Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Metzinger Márton s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró